

➤ 4. CÁC LOẠI HÌNH HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM

Chương trình Hoạt động trải nghiệm được tổ chức thực hiện với 4 loại hình hoạt động chủ yếu là Sinh hoạt dưới cờ, Hoạt động giáo dục theo chủ đề, Sinh hoạt lớp và Hoạt động câu lạc bộ. Cụ thể là:

➤ 4.1. Sinh hoạt dưới cờ

Tiết Sinh hoạt dưới cờ thường được tổ chức theo quy mô toàn trường nhằm hình thành và phát triển cho HS các phẩm chất như yêu nước, trung thực, trách nhiệm, các giá trị cốt lõi và năng lực như năng lực giao tiếp và hợp tác, năng lực thích ứng với cuộc sống, năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động,... Nội dung hoạt động của tiết Sinh hoạt dưới cờ gắn liền với nội dung hoạt động của chủ điểm giáo dục và thường có tác dụng gợi ý, định hướng cho các hoạt động của tuần, của tháng hoặc của một giai đoạn nào đó trong năm học. Hiện nay, tiết Sinh hoạt dưới cờ thường do tập thể HS các lớp tổ chức theo lịch được phân công luân phiên từ đầu năm học. GV Tổng phụ trách và Ban Giám hiệu chỉ giữ vai trò định hướng và kiểm soát chất lượng.

Nhà trường cần tạo cơ hội cho HS các lớp luân phiên đảm nhận việc tham gia, tổ chức thực hiện tiết Sinh hoạt dưới cờ với sự hướng dẫn của lãnh đạo nhà trường, khối trưởng chủ nhiệm và GV chủ nhiệm lớp,... Việc triển khai tiết Sinh hoạt dưới cờ thường sẽ được thực hiện với 2 phần:

- Phần đầu: nghi lễ và hành chính nhà trường.
- Phần sau: các lớp luân phiên đảm nhận việc tham gia, tổ chức hoặc trình diễn các hoạt động theo chủ đề giáo dục.

➤ 4.2. Sinh hoạt lớp

Sinh hoạt lớp được tổ chức theo quy mô lớp học. Nội dung hoạt động của tiết Sinh hoạt lớp gắn liền với nội dung hoạt động của chủ đề, việc sơ kết hoạt động trong tuần, giải quyết vấn đề chung, tổ chức các hoạt động trong lớp như sinh nhật, tổ chức sự kiện của lớp, chuẩn bị cho các hoạt động của tuần và tháng tiếp theo. GV chủ nhiệm cần tổ chức hoạt động sao cho tất cả HS trong lớp đều có cơ hội tham gia và trải nghiệm các nhiệm vụ khác nhau, từ việc sơ kết, tổng kết kết quả thi đua của tổ, lớp đến việc điều khiển hoạt động tập thể hoặc được thể hiện những khả năng, năng khiếu của bản thân,... Việc triển khai tiết Sinh hoạt lớp có thể được tổ chức theo gợi ý:

- Phần đầu: hành chính lớp học (bao gồm sơ kết hoạt động trong tuần của lớp, khen ngợi, nhắc nhở HS, chuẩn bị cho các hoạt động của tuần và tháng tiếp theo,...).

- Phần sau: các nhóm, tổ luân phiên đảm nhận việc tổ chức hoặc trình diễn các hoạt động theo chủ đề giáo dục; các cá nhân, nhóm báo cáo kết quả rèn luyện theo chủ đề hoạt động.

► 4.3. Hoạt động giáo dục theo chủ đề

Hoạt động giáo dục theo chủ đề là điểm nhấn đặc biệt quan trọng của Chương trình Hoạt động trải nghiệm. Hoạt động giáo dục theo chủ đề bao gồm: *Hoạt động trải nghiệm thường xuyên* và *Hoạt động trải nghiệm định kì*.

Hoạt động trải nghiệm thường xuyên được thực hiện đều đặn từng tuần, được xếp tiết trong thời khoá biểu và được từng HS thực hiện cả ở trường và ở nhà với các nhiệm vụ được giao như nhau đến từng HS nhằm tạo cơ hội cho các em hình thành, phát triển các phẩm chất và năng lực. Hoạt động trải nghiệm thường xuyên đảm bảo quá trình hình thành năng lực và phẩm chất cho HS được diễn ra thực sự và GV có thể kiểm soát hoạt động của tất cả HS trong lớp dựa trên các nhiệm vụ được thiết kế cụ thể đến từng HS và được tổ chức trên lớp theo các tiết hoạt động của chủ đề giáo dục.

Hoạt động trải nghiệm định kì được thực hiện theo một khoảng thời gian nhất định, ví dụ 1 hoạt động/học kì hoặc 2 hoạt động/học kì,... và thường được tổ chức theo quy mô khối, trường (ví dụ: hoạt động tham quan, dã ngoại hay hoạt động trải nghiệm ở làng nghề địa phương). Hoạt động trải nghiệm định kì thực hiện nội dung mang tính tổng hợp hơn, mở ra các cơ hội không gian rộng hơn và sân chơi lớn hơn để HS được tăng cơ hội trải nghiệm cũng như thể hiện bản thân. Hoạt động trải nghiệm định kì đòi hỏi sự chuẩn bị kĩ càng về mục tiêu, nội dung hoạt động, phương tiện và điều kiện thực hiện, về sự hỗ trợ, phối hợp của Ban Giám hiệu nhà trường, GV chủ nhiệm và phụ huynh HS cũng như của cộng đồng.

► 4.4. Hoạt động câu lạc bộ

Hoạt động câu lạc bộ được thực hiện ngoài giờ học các môn học và là hình thức tự chọn không bắt buộc. Hoạt động câu lạc bộ thường là các hoạt động theo nhu cầu, sở thích, năng khiếu và hoạt động mang tính định hướng nghề nghiệp. Qua việc tham gia vào các câu lạc bộ, HS sẽ được phát triển các năng khiếu đặc biệt. Hoạt động của câu lạc bộ tạo cơ hội để HS được chia sẻ những kiến thức, hiểu biết của mình về các lĩnh vực mà các em quan tâm, qua đó phát triển các kĩ năng cho HS như: kĩ năng giao tiếp; kĩ năng lắng nghe và biểu đạt ý kiến; kĩ năng trình bày suy nghĩ, ý tưởng; kĩ năng viết bài; kĩ năng chụp ảnh; kĩ năng hợp tác làm việc nhóm; kĩ năng ra quyết định và giải quyết vấn đề;...

Tùy thuộc vào nhu cầu và điều kiện của mỗi năm học khác nhau mà việc tổ chức số lượng các câu lạc bộ cũng như hoạt động của các câu lạc bộ sẽ được tiến hành nhiều hay ít.

➤ 5. PHƯƠNG PHÁP GIÁO DỤC

➤ 5.1. Định hướng chung

Cách tiếp cận trong phương pháp giáo dục của Hoạt động trải nghiệm là cách tiếp cận toàn diện, được thể hiện ở việc giáo dục không chỉ được thực hiện thông qua các giờ hoạt động trên lớp, mà còn có thể được tiến hành ở mọi lúc, mọi nơi, trong bất kì không gian nào: sân chơi, trên xe buýt, hành lang, thư viện, căng tin, nhà ăn của trường, sân tập thể thao,... Ngôn ngữ và hành vi, cách ứng xử của GV, cán bộ nhà trường, HS, phụ huynh tại các bối cảnh, không gian,... đều là những cơ hội để giáo dục cho HS.

Một số định hướng chung về phương pháp giáo dục trong Hoạt động trải nghiệm cần được chú ý như sau:

- Phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS; làm cho mỗi HS đều sẵn sàng tham gia trải nghiệm tích cực.
- Tạo điều kiện cho HS trải nghiệm, sáng tạo thông qua các hoạt động tìm tòi, vận dụng kiến thức và kinh nghiệm đã có vào đời sống; hình thành, phát triển kĩ năng giải quyết vấn đề và ra quyết định dựa trên những tri thức và ý tưởng mới thu được từ trải nghiệm.
- Tạo cơ hội cho HS suy nghĩ, phân tích, khái quát hoá những trải nghiệm để kiến tạo kiến thức, kinh nghiệm và kĩ năng mới.
- Lựa chọn linh hoạt, sáng tạo các phương pháp giáo dục phù hợp: phương pháp nêu gương; phương pháp giáo dục bằng tập thể; phương pháp thuyết phục; phương pháp tranh luận; phương pháp luyện tập; phương pháp khích lệ, động viên; phương pháp tạo sản phẩm và các phương pháp giáo dục khác.

➤ 5.2. Một số phương thức tổ chức chủ yếu

Với quan điểm Hoạt động trải nghiệm là các hoạt động giáo dục (theo nghĩa hẹp), phương thức tổ chức hoạt động trải nghiệm được sử dụng phối hợp giữa phương pháp giáo dục và phương thức tổ chức hoạt động.

Các phương pháp giáo dục thường sử dụng trong Hoạt động trải nghiệm là: nêu gương, giải thích, động viên – khích lệ, đảm bảo môi trường đạo đức, kì vọng vào sự hoàn thiện,...